

Aan de leden van de
verenigde vergadering

V.V: 25 maart 2020
Agendapuntnr. H.3
Kenmerk: 2020.00658
Onderwerp: Kredietaanvraag
Crooswijksebocht en
Heliport-Stroveer

Datum 11 februari 2020
Bijlagen 1. Ligging projecten
2. Illustraties projecten

1. Inleiding

De gemeente Rotterdam en het hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard werken intensief samen aan maatregelen om de stad klimaatbestendig te maken. In de nazomer van 2018 bleek weer de noodzaak om maatregelen te nemen tegen wateroverlast. In korte tijd viel in het centrum van Rotterdam veel neerslag. Tegelijkertijd was de zomer van 2018 de droogste zomer sinds de metingen. Klimaatextremen komen steeds vaker voor en juist in deze perioden hebben de bestaande waterbergingsvoorzieningen hun nut bewezen.

Op dit moment doet de kans zich voor om de Crooswijksebocht in Rotterdam Crooswijk en het Heliport terrein in Rotterdam Noord klimaatbestendig in te richten.

In dit voorstel vragen wij krediet aan voor het project Crooswijksebocht. Het project Heliport-Stroveer wordt gefinancierd vanuit het reeds beschikbaar gestelde kansenkrediet 2019. (Zie hoofdstuk 5 voor meer informatie.)

2. Voorstel

Wij stellen u voor in te stemmen met het beschikbaar stellen van € 110.000,- krediet (incl. BTW) voor het project Crooswijksebocht.

3. Achtergrondinformatie

Crooswijksebocht

De Crooswijksebocht is een plangebied gelegen in het meest westelijk deel van Crooswijk, ten zuiden van de begraafplaats (bijlage 1). Het grenst aan de binnenstedelijke Rotte en vormt hiermee een belangrijk onderdeel van het gemeentelijke programma Rivieroevers 2019-2022 (<https://www.rotterdam.nl/wonen-leven/programma-rivieroevers/>). Ook de nieuwe Leuvekolk is hier onderdeel van. Het doel van dit programma en de aansluitende projecten is het vergroten van de leefkwaliteit in Rotterdam. Dit door de Rotte en omgeving een kwaliteitsimpuls te geven op het gebied van recreatie, sociale activatie, natuurontwikkeling en een klimaatbestendig watersysteem.

Het huidige plangebied van de Crooswijksebocht is sterk versteend, net als andere grote delen van de wijk Crooswijk. Het nieuwe plan omvat een klimaatbestendige inrichting welke bovendien aansluit bij de waterkwaliteitsambities van HHSK voor het KRW-boezemwater de Rotte. Zo zal er in het plan in totaal ongeveer 1.160 m² verharding plaatsmaken voor groen en nog eens extra 4.350 m² verharding worden afgekoppeld van de gemengde riolering. In totaal gaat het binnen dit project om circa 5.500 m² klimaatbestendige inrichting. De steile oevers, in vroegere tijden aanlegplaatsen voor schepen, maken plaats voor 210 m¹ natuurvriendelijke oever. Een impuls voor waterkwaliteit en biodiversiteit. Deze oevers zullen ook worden gebruikt voor natuureducatie, waardoor kinderen zich bewuster worden van de Rotte en haar ecologie. De Crooswijksebocht zal worden ingericht als Rottelpark, midden in het hart van Rotterdam. Vanaf

de lig- en speelweide kunnen bezoekers kijken naar passerende bootjes in een natuurlijke en groene omgeving. Een lange steiger functioneert als aanmeerplek voor de recreatievaart en de nieuw gevestigde kanoverhuur. Voor een sfeerimpressie zie bijlage 2.

Het nieuwe park zal met de samenwerkingspartners - de gemeente Rotterdam, HHSK, Woonstad, stichting Plezierrivier de Rotte en de bewoners - feestelijk worden geopend.

Heliport-Stroveer

Het gebied Heliport-Stroveer is een plangebied gelegen ten noordoosten van het Hofplein en is onderdeel van de wijk het Oude Noorden (bijlage 1). Het terrein kent zijn naam vanwege de voormalige functie als helikopterplatform voor vluchten tussen Rotterdam en Brussel. In de jaren '80 zijn er zo'n 500 appartementen gebouwd met typerende puntdaken. Het binnenterrein zelf is compleet verhard. Het regenwater van de daken en het plein stroomt nu grotendeels de gemengde riolering in. En dit terwijl het terrein wordt omringd door water, een aftakking van de binnenstedelijke Rotte. Een mooie kans om af te koppelen!

Het toekomstig plan voor Heliport is een groen binnenterrein met voldoende ruimte voor spelen, groen en water. Voor een sfeerimpressie zie bijlage 2.

Op het terrein maakt circa 900 m² steen plaats voor groen. Bovendien is straks nog eens een extra 1.150 m² plein en circa 1.350 m² dak afgekoppeld op de Rotte. In totaal gaat het om circa 3.400 m². Het afgekoppelde regenwater wordt deels met open goten naar de wateropvang op het binnenterrein geleid. Het water wordt vastgehouden en gefilterd voordat het wordt geloosd op de Rotte.

Het nieuwe klimaatbestendige plein zal met alle samenwerkingspartners - Stichting Tussentuin, de bewoners van Heliport, de gemeente Rotterdam en HHSK - feestelijk worden geopend.

Wateropgaven Rotterdam Noord en Crooswijk

Het gebied Rotterdam Noord en Crooswijk kennen beide een wateroverlastopgave. De kansen voor het creëren van de voor de wateropgave benodigde waterberging zijn door de druk op openbare ruimte in het stedelijk gebied van Rotterdam-Noord en Crooswijk beperkt. Het graven van water is vrijwel onmogelijk en niet toereikend. Alternatieve vormen van hemelwaterberging moeten worden gevonden in combinatie met andere functies binnen de (openbare) buitenruimte.

Om de wateroverlastopgave op te lossen is afkoppeling van 40 hectare verhard oppervlak in Rotterdam Noord en 0,6 hectare in Crooswijk van het gemengd riool nodig (voor 2050). In totaal gaat het bij deze twee projecten om circa 0,9 hectare afkoppelen van het gemengde riool. Meer informatie over de opgave per gebied vindt u in de "Evaluatie Programma Wateroverlast Rotterdam". Deze evaluatie staat ook op agenda van Verenigde Vergadering van 25 maart 2020.

De projecten Crooswijksebocht en Heliport-Stroveer vallen onder het 'laaghangend fruit' voor het oplossen van de wateropgave. Door de gunstige ligging aan de Rotte is het afkoppelen van deze gebieden zeer aantrekkelijk en relatief gemakkelijk te realiseren. De voorgestelde klimaatbestendige maatregelen zorgen ervoor dat het regenwater wordt opgevangen en vastgehouden. Het verkleint daarmee de wateroverlastopgave in Rotterdam Noord en Crooswijk. Ook wordt het riool ontlast, met minder riooloverstorten tot gevolg (waterkwaliteit) en verminderde afvoer van hemelwater naar de zuiveringen (doelmatig zuiveren). Het infiltreren van regenwater in de bodem leidt daarnaast tot aanvulling van het grondwater. Bovendien zorgt meer groen in de wijk voor een prettiger leefklimaat en nodigt uit tot meer ontmoetingen met een sterkere sociale cohesie tot gevolg.

Stedelijke wateropgave en investeringen

De wateroverlastopgave ligt voor een belangrijk deel in het stedelijk gebied van Rotterdam. De situatie in het stedelijk gebied is bijzonder complex door het geringe wateroppervlak en een relatief grote rol van het rioleringsstelsel. Dit maakt het nemen van maatregelen moeilijk en kostbaar. Voor de WBP periode 2016-2021 is in de Programmabegroting € 3,5 miljoen gereserveerd voor maatregelen in Rotterdam om de wateroverlastopgave (zoveel mogelijk) op te lossen. Van deze € 3,5 miljoen is tot op heden door de VV in totaal circa €2,75 miljoen gevoteerd voor projecten om de wateroverlastopgave in Rotterdam aan te pakken. Dit betekent dat er nog €0,75 miljoen resteert voor de Crooswijksebocht, Heliport-Stroveer en volgende projecten.

Vanuit de afdeling Afvalwaterketen is voor de periode van 2016-2021 een totaal budget beschikbaar van € 500.000. Dit budget kan ingezet worden als bijdrage aan gemeenten voor afkoppelprojecten gericht op doelmatig zuiveren van afvalwater. Tot op heden is uit dit budget een bedrag van € 310.000,- gevoteerd voor projecten in Rotterdam. Dit betekent dat er nog € 190.000,- resteert in het investeringsplan voor de Crooswijksebocht, Heliport-Stroveer en volgende projecten.

HHSK werkt actief samen met de gemeente en andere stedelijke partijen aan projecten en maatregelen om de stad klimaatbestendig in te richten. Hiervoor is HHSK grotendeels afhankelijk van kansen die zich voordoen (ruimtelijke ontwikkelingen). In het Maatregelenplan Wateroverlast Rotterdam 2020-2021 zijn de voorzienene ontwikkelingen in kaart gebracht. Het maatregelenplan staat ook ter kennisname op de agenda van de Verenigde Vergadering van 25 maart 2020.

De gevraagde investering

De totale projectkosten voor de herinrichting van de Crooswijksebocht bedragen circa € 5.800.000,- en voor het Heliport-Stroveer circa € 500.000,-. De projectkosten die aan watermaatregelen (verkleinen van de wateropgaven, doelmatig zuiveren en natuurvriendelijke oevers) kunnen worden toegerekend bedragen € 110.000,- voor het project Crooswijksebocht (2% van het totale projectbudget) en € 45.000 voor het project Heliport-Stroveer (9% van het totale projectbudget).

De gemiddelde eenheidsprijs van eerdere wateropgaveprojecten is € 10,- tot € 25,- per m² verhard oppervlak dat van het gemengd riool wordt afgekoppeld. Voor de Crooswijksebocht komt het uit op € 20,- per m² (€ 110.000,- voor circa 5.500 m²) en voor het Heliport komt het uit op € 13,20 per m² (€ 45.000,- voor circa 3.400 m²). Beide projecten vallen binnen de genoemde bandbreedte en zijn daarmee kosteneffectieve maatregelen.

4. Motivering voorstel

Met de realisatie van de voorzieningen om regenwater vast te houden en te infiltreren in de bodem wordt bijgedragen aan de doelstelling uit het WBP 2016-2021 om de wateroverlastopgave voor 2027, in het stedelijk gebied van Rotterdam, (zoveel mogelijk) op te lossen binnen de geplande meerjareninvestering. De ambitie voor het aanpakken van de wateropgaven in Rotterdam is uitgewerkt in het Programmaplan Wateroverlast Rotterdam 2016-2021. In het bijbehorende Maatregelenplan Wateroverlastopgave Rotterdam zijn de projecten Crooswijksebocht en Heliport-Stroveer als maatregel genoemd. Daarnaast dragen de projecten bij aan vermindering van de afvoer van schoon regenwater via de riolering. Dit heeft een gunstig effect op de waterkwaliteit en doelmatige werking van de afvalwaterzuiveringen.

5. Gevolgen/consequenties

Financieel

Voorgesteld wordt om in totaal € 155.000,- bij te dragen aan de twee genoemde projecten. Een bedrag van € 45.000,- kan worden gedekt uit het reeds toegekende verzamelkrediet 2019 (het zogenoemde kansenkrediet, onderdeel van het investeringsplan Wateroverlast Rotterdam). Voor het resterend bedrag van € 110.000 vragen we een krediet aan uit de volgende drie verschillende investeringsplannen:

1. € 52.000,- vanuit het investeringsplan Wateroverlastopgave Rotterdam (WS), programma 2, jaarschijf 2020.
2. € 28.000,- vanuit het investeringsplan Waterkwaliteitsmaatregelen overige wateren (WS), programma 2, investeringsplan Waterkwaliteitsmaatregelen overige wateren, jaarschijf 2020. Dit betreft de bijdrage aan een natuurvriendelijke oever.
3. € 30.000,- vanuit Bijdrage Regeling (AWK), komt ten laste van het programma 3, investeringsplan "Bijdrage Regeling", jaarschijf 2020. Dit draagt bij aan het doel "doelmatig zuiveren".

Financiële planning	Crooswijksebocht	Heliport
Start uitvoering project	3 ^e kwartaal 2020	2 ^e kwartaal 2020
Technisch gerealiseerd	4 ^e kwartaal 2021	4 ^e kwartaal 2020
Financieel afgerekend	1 ^e kwartaal 2022	1 ^e kwartaal 2021

Uitgaven- patroon	2020	2021	2022
Crooswijkse- bocht	-	-	€ 52.000,- vanuit investeringsplan Wateroverlastopgave Rotterdam (WS) € 28.000,- vanuit investeringsplan Waterkwaliteitsmaatregelen overige wateren (WS) € 30.000,- vanuit Bijdrage Regeling (AWK)
Heliport	-	€ 45.000,- vanuit het reeds beschikbaar gestelde verzamelkrediet 2019 (WS)	-
TOTAAL	-	€ 45.000,-	€ 110.000,-

6. Aspecten voor de omgeving, communicatie en wijze van publiceren

Bewustwording en participatie zijn de thema's waarmee HHSK actief aan de slag is. Projecten worden zo veel mogelijk gebruikt om de bewustwording van de bewoners en het bedrijfsleven te vergroten. Zo kunnen ook de projecten Crooswijksebocht en Heliport-Stroveroor worden gebruikt om te laten zien wat de overheden doen om de stad klimaatbestendig te maken. Minstens zo belangrijk: het biedt aanleiding om bewoners en eigenaren bewust te maken van wat zij zelf kunnen ondernemen op dit vlak. Het ontwerp van beide projecten is tot stand gekomen door middel van een intensieve samenwerking met de omgeving, waaronder de bewoners van Heliport en de Crooswijksebocht.

Net als bij andere gezamenlijke projecten trekken de gemeente Rotterdam en HHSK bij deze twee projecten gezamenlijk op met communicatie-uitingen. Bij aanvang van uitvoering en oplevering van de projecten zal via de bekende kanalen zoals website, berichten op sociale media en artikelen in de media worden gecommuniceerd. De communicatieadviseurs van Rotterdam en HHSK zullen de uitingen voorbereiden en onderling afstemmen. Beide projecten zullen feestelijk worden geopend.

7. Verdere aanpak, procedure, planning

Na het beschikbaar stellen van het gevraagde krediet wordt de gemeente Rotterdam in kennis gesteld van het besluit. Vervolgens wordt een overeenkomst tussen beide partijen opgesteld. De gemeente Rotterdam voert het project uit, in samenwerking met HHSK en andere gebiedspartners. Alle partijen streven de planning na zoals genoemd in paragraaf 5 "Gevolgen/consequenties".

8. Evaluatie

Na realisatie van het project zal worden beschouwd of het project volgens planning en beoogde kwaliteit is uitgevoerd. Ook levert het project verdergaand inzicht op in de kosten van klimaatbestendige maatregelen in dit gebied. Op die manier krijgen de gemeente en HHSK beter grip op de kosteneffectiviteit van dergelijke maatregelen. Deze kennis kunnen we gebruiken bij de voorbereiding van toekomstige maatregelen om de stad klimaatbestendiger te maken.

Dijkgraaf en hoogheemraden van Schieland en de Krimpenerwaard,

secretaris-directeur,

dijkgraaf,

M.J.H. van Kuijk

drs. A.J.B. van der Klugt